

Høringssvar på NOU 2022:13 Med videre betydning

- Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling

Fagforbundet Vestfold og Telemark kirke, kultur og oppvekst sender med dette inn følgende høringssvar på NOU 2022:13 Med videre betydning.

Det er store behov for etter- og videreutdanning for ansatte i barnehager, SFO og i skolen, også ut over lærerne. Særlig dagens videreutdanningsordning har hatt et tydelig nedslagsfelt, men der det ikke har vært rom for å prioritere andre grupper innen oppvekst- og utdanning dersom behovene har vært mer prekære der.

De forskjellige tilskuddsordningene innebærer i dag mye administrasjon og vi ser store fordeler med å samle de forskjellige tilskuddsordninger til en i fremtiden med klare føringer på en rettferdig fordelingsnøkkel så ikke alle midler tilfaller for eksempel skolesektoren. Et forslag på en fordelingsnøkkel kan være at der beregnes hvor mange som er ansatt i skolesektoren kontra ansatt i barnehagesektoren og så fordeles midlene utfra antall ansatte. Der må utarbeides en tilsvarende fordelingsnøkkel så alle ansatte grupper får tilbudet om utdanning, videre-etterutdanning og tilbudet ikke kun gjelder pedagoger som dagens ordning favoriserer især i skolesektoren.

En felles tilskuddsordning skal starte opp samtidig for alle tilsatte i oppvekstsektoren

Mange undersøkelser har vist at det er de med minst utdanning som får minst påfyll. Vi savner informasjon om tilbudet de ulike gruppene får innenfor tilskuddsordningene og vi lurer også på i hvilken grad de ulike ansatte gruppene får tilbud om videreutdanning.

Vi støtter at det er behov for statistikk om andre ansattgrupper i barnehage og skole, herunder SFO. Det er store variasjoner i hvor stor grad barnehage- og skoleeiere går analytisk til verks for å avdekke kompetansebehovene og de har også i varierende grad tilstrekkelig analysekompetanse. Skjevheten mellom de ulike gruppene ansatte forsterkes deler av de ansatte ikke syntes i statistikkene. Da er det også utfordrende å kartlegge deres kompetanse og kompetansebehov. Det er behov for verktøy som kan støtte barnehage- og skoleeiere i deres analyser av kompetansebehovet de har. Et mer desentralisert system, stiller enda høyere krav til den enkelte eier. Da bør nasjonale myndigheter tilrettelegge for analyser lokalt.

Det er og vil i økende grad fremover, bli behov for å vise hvilke ansatte som mottar hvilke tilbud. Uten denne kunnskapen, har nasjonale myndigheter gitt fra seg et sentralt og viktig styringsverktøy.

Fordi det er veldig skjevt hvilke grupper man har informasjon om, er det også utfordrende for de ulike beslutningsnivåene å prioritere uten å hente inn informasjon selv. Det er derfor behov for å kartlegge hva slags informasjon de ulike beslutningsnivåene har behov for, for å kunne gjøre gode prioriteringer.

Det er positivt med en tilskuddsordning, men det stiller også krav til klare retningslinjer slik at hele laget av tilsatte inkluderes i ordningen.

I modellen for helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling som den fremstår i NOUen, er det noen grupper som må inkluderes som ikke er med i dag. Instruktørene i lærebedriftene er helt sentrale i opplæringen og har i dag et tilbud gjennom KfK, men disse er ikke med i modellen for kompetanse og karriereutvikling og må inkluderes i denne modellen.

Det er i dag flere som jobber i barnehage og skole som ikke har fagbrev eller høyere utdanning. Dette er grupper det er særlig viktig å sikre et tilbud til, og deres tilbud og karrierevei må også synliggjøres i modellen.

Vi støtter forslag om introduksjonsår, men det avhenger noe av finansiering. Hvordan skal det for eksempel dekkes inn av den som veileder? Å utdanne en barnehagelærer og lærer er et statlig ansvar, og tiden det tar må derfor finansieres av nasjonale myndigheter.

Utvalget fremhever at assistenter i barnehager, SFO og skoler som ikke har formell kompetanse, er en del av læringsfellesskapet i barnehager og skoler, og deltakere i barnehage- og skoleutvikling. Det er derfor viktig at hele laget i oppvekstsektoren får tilbud om etter- og videreutdanning.

Det er viktig at egenbetalingen ikke blir et hinder, særlig for ansatte som er lavtlønnet. Vi støtter og at det er mulig å kombinere videreutdanning med forpliktelser utenfor arbeidslivet.

Det er også viktig med desentraliserte tilbud, slik at det er mulighet for å jobbe ved siden av og ta videreutdanning selv om man ikke er fleksibel geografisk. Vi støtter utvalgets vurdering av studiesentrenes viktige rolle og at det må opprettes flere regionale videreutdanningstilbud, gjerne knyttet til særskilte geografiske behov.

Samtidig ønsker vi å peke at det er utfordrende å prioritere ut ifra et reelt kompetansebehov når deler av sektoren er regulert med kompetansekrav. Vi er bekymret for om kommunene vil prioritere grupper der det er kompetansekrav fordi det er på disse områdene det er enklest å stadfeste at det er behov for kompetanse. Vi ser ofte at gruppene med kompetansekrav som reguleres i lovverk prioriteres. Vi ønsker derfor at det i den nye etter- og videreutdanningsordningen bør legges inn føringer eller andre mekanismer som gjør at også grupper som ikke er knyttet til kompetansekrav får mulighet til å synliggjøre kompetansebehov.

Der må utarbeides klare nasjonale kompetanseplaner så alt kompetanse blir kartlagt for alle tilsatte i oppvekstsektoren så ikke noen grupper forfordales.

Utvalget løfter frem at assistenter som ikke har utdanning, bør få et minimum av barnehagefaglig grunnkompetanse og mulighet for å ta et fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Det må settes av midler til fagbrev på jobb og det bør tilbys kurs der egenbetalingen er lav for de som har behov for et forberedende kurs før eksamen. Vi støtter utvalget i at gode vilkår for å ta en videreutdanning, forutsetter tilgjengelige tilbud av god kvalitet hos fagskolene.

En utfordring for mange av Fagforbundets medlemmer er at tilbudet det er behov for, ikke eksisterer. Det er behov for støtte til fagskolesektoren, slik at de kan utvikle og tilby videreutdanning til assistenter og fagarbeidere i både barnehager, SFO og i skolen over hele landet.

Vi stiller oss bak vurderingen av behovet for å gå igjennom dimensjoneringen i fagskolesektoren, både omfanget av tilbud og innhold, for å sikre relevante utdanningstilbud av god kvalitet for aktuelle ansatte i barnehage, skole og SFO. Det er stor etterspørsel og behov for utvikling av tilbud i fagskolene. Som NOUen korrekt peker på, får ansatte med fagbrev færre tilbud om etter- og videreutdanning. Samtidig vet vi at de har stort utbytte av dette.

Vi støtter utvalgets vurdering av at det er behov for å synliggjøre høyere yrkesfaglig utdanning som et godt og komplementerende alternativ til universitet- og høyskoleutdanning for flere ansattgrupper. Vi deler også utvalgets vurdering av at det er behov for forutsigbar finansiering.

Vi vil gjerne understreke at kommunen som arbeidsgiver et selvstendig ansvar for å opprettholde og utvikle kompetansen til sine ansatte. Statlige satsninger, særlig i forbindelse med endrede krav, skal bidra til å støtte kommunene, men er samtidig en forventning og føring. Kommunene har uansett hovedansvaret for at alle grupper får mulighet til kompetanseutvikling og kommunene bør ha økonomiske rammer som muliggjør ansvaret for hele bredden av sine ansatte uavhengig av sektorvise satsninger. Det er viktig at nasjonale myndigheter følger med på at nasjonale satsninger kommer på toppen av det kommunale ansvaret.

Fagforbundet har mange medlemmer i skolesektoren. Når det nå legges opp til en ordning med et nedslagsfelt som også omfatter våre medlemmer, vurderer vi at det også er hensiktsmessig at Fagforbundet er part i kommende strategier og liknende.

Et samarbeidsforum må ha følgende sammensetning:

En kommunaleier skole

En kommunaleier barnehage

En representant for eierorganisasjon KS

En representant friskole

En representant privat barnehage

En representant eierorganisasjon (PBL)

En representant PPT

En representant Statped

To representanter fra organisasjoner (Utdanningsforbundet og Fagforbundet)

Representanter fra universiteter og andre samarbeidspartner.

Representanter fra Statsforvalteren

Grunnen til at det er Utdanningsforbundet og Fagforbundet som skal være representert som organisasjoner er at det er de to fagforeninger som representerer flest tilsatte i oppvekstsektoren.

På vegne av Fagforbundet Vestfold og Telemark kirke, kultur og oppvekst

Lars Gregerslund

Nestleder kirke, kultur og oppvekst

Fagforbundet Vestfold og Telemark